

A szülői bánásmód hatásai a gyermekek szorongás-szintjére és pszichés közérzetére

Lantos Katalin¹, Nagy Lajos², Lampek Kinga³

¹Szegedi Tudományegyetem Egészségtudományi és Szociális Képzési Kar,
Egészségmagatartás és –fejlesztés Szakcsoport

²Móra Ferenc Gimnázium, Kiskunfélegyháza

³Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar

Összefoglalás

Bevezetés: A családban megélt hatások nagymértékben befolyásolják a felnövekvő gyermekek érzelmi fejlődését. A szülői bánásmód az egyik tényező, amelyen keresztül a gyermek megtapasztalja a szülő attitűdjét, viszonyulását, és ennek tükrében formálódik önértékelése, énképe. A szülői bánásmód lehet szeretetteli, korlátozó, vagy túlóvó, melyek befolyásoló erejét számos kutatás igazolta.

Célkitűzés: Kutatásunk célja volt megvizsgálni, hogy a gyermekkorban megtapasztalt szülői bánásmód milyen módon befolyásolja a családban felnövő gyermekek későbbi szorongásra való hajlamát és általános pszichés közérzetét.

Módszer: Vizsgálati mintánk 654 fő volt. A kutatás során a résztvevők kitöltötték a Szülői Bánásmód Kérdőívet, a Spielberger-féle Szorongás Kérdőív vonásszorongás részét, illetve a Pszichés Közérzet Skálát.

Eredmények: Eredményeink alapján elmondható, hogy a szeretetteli szülői bánásmód esetében minden vizsgált változóban kimutatható szignifikáns különbség (a gyermekeket alacsonyabb szorongás, és pozitív pszichés közérzet jellemzi). A korlátozó és túlóvó szülői bánásmód esetében fontosabb a szülői bánásmódok egymáshoz és a szeretetteli stílushoz való viszonya. Az átlag feletti szülői kontroll (túlóvás és korlátozás) a szülői szeretet alacsony szintje mellett erősebb a gyermekek szorongásra való hajlama, valamint pszichés közérzetük is negatívabbnak mondható.

Megbeszélés: Segítő szakemberek számára fontos eredmény, hogy a serdülőkorban, fiatal felnőttkorban megjelenő szorongás, vagy negatív közérzet nagymértékben befolyásoltak a család által, így ezek szemléletében, segítségében elengedhetetlen a teljes családdal való munka és a szülő-gyermek kapcsolat harmonizálása.

Kulcsszavak: szülői bánásmód, szorongás, pszichés közérzet

Effect of parental treatment on the child's anxiety-level and psychological wellbeing

Summary

Introduction: Effects experienced in the family have a long term influence on the emotional development of children. Parenting style is one of the self-concept influencing factors through which the child can experience the parental attitudes. Parenting style can be loving, restricting, and overprotectional. The influencing effect of parenting styles is verified by many researcher.

Aim of the study: The aim of the study was to investigate if parenting styles have an effect of the anxiety and psychologic well-being of the children.

Methods: There were 654 persons in our sample. They have fulfilled the Parental Bonding Instrument, the State-Trait Anxiety Inventory, and the survey on psychologic well-being and subjective health status.

Results: Our results show that all variables had significant difference in case of the loving parental style (children's anxiety was lower and their psychological mood was better). In case of the restricting and overprotecting parenting style the comparison of the parental styles and the loving style proved to be more significant. Children's level of anxiety is higher and psychological mood is worse when the parental control is above average (overprotecting and restricting) and the level of parental love is lower.

Discussion: It is an important result for helping professionals that the appearing anxiety or negative psychologic well-being are influenced by the family so the harmonizing of relation between parents and children and the work with the whole family are indispensable in the practical professional approach.

Keywords: parenting styles, anxiety, psychologic well-being

Rövidítések

H-PBI: H-Parental Bonding Instrument (Szülői Bánásmód Kérdőív magyar változata)

STAI: State-Trait Anxiety Inventory (Spielberger Állapot-Vonás Szorongás Kérdőív)

Irodalom

1. Jabeen F, Haque MAU, Riaz, MN. Parenting Styles as Predictors of Emotion Regulation Among Adolescents. *Pak J Psychol.* **2013**; 28: 85-105.
2. Schaefer E. S. A circumplex model for maternal behaviour. *J Abnorm Soc Psychol.* **1959**; 59: 226-235.
3. Baumrind D. Effects of authoritative parental control on child behaviour. *Child Dev.* **1966**; 37: 887-907.
4. Maccoby E, Martin J. Socialization in the context of the family: Parent-child interaction. In EM. Hetherington eds. *Handbook of child psychology: Socialization, personality, and social development.* New York – Wiley, **1983**, 4:1-101.
5. Baumrind D, Black AE. Socialization practices associated with dimensions of competence in preschool boys and girls. *Child Dev* **1967**; 38: 291-327.
6. Erozkán, A. Examination of relationship between anxiety sensitivity and parenting styles among adolescents. *Educational Sciences: Theory & Practice (ESTP)* **2012**; 12: 52-57.
7. Shah R, Waller GJ. Parental style and vulnerability to depression: the role of core beliefs. *J Nerv Ment Dis.* **2000**; 188: 19-25.
8. Sharma M, Sharma N, Yadava A. Parental Styles and Depression among Adolescents. *Journal of the Indian Academy of Applied Psychology (JIAAP).* **2011**; 37: 60-68.
9. Handa H, Ito A, Tsuda H, Ohsawa I, et al. Low level of parental bonding might be a risk factor among women with prolonged depression: a preliminary investigation. *Psychiatry Clin Neurosci.* **2009**; 63: 721-729.
10. Hall LA, Peden AR, Rayens MK. Parental Bonding: a key factor for mental health of college woman. *Issues Ment Health Nurs.* **2004**; 25: 277-292.
11. Enns MW, Cox BJ, Larsen DK. Perceptions of parental bonding and symptom severity in adults with depression: mediation by personality dimensions. *Can J Psychiatry.* **2000**; 45: 263-268.
12. Backer-Fulghum LM, Patock-Peckham JA, King KM, Roufa L, et al. The stress-response dampening hypothesis: How self-esteem and stress act as mechanisms between negative parental bonds and alcohol-related problems in emerging adulthood. *Addict Behav,* **2012**; 37: 477-484.
13. Perry JA, Silvera DH, Neilands TB, Rosenvinge JH et al. A study of the relationship between parental bonding, self-concept and eating disturbances in Norwegian and American college populations. *Eat Behav,* **2008**; 9: 13-24.

14. Zhu, H., Luo X, Cai, T, Li Z, et al. Self-control and parental control mediate the relationship between negative emotions and emotional eating among adolescents. *Appetite*, **2014**; 82: 202-207.
15. Rommel D, Nandrino J-L, Ducro C, Andrieux S. et al. Impact of emotional awareness and parental bonding on emotional eating in obese women. *Appetite*, **2012**: 59: 21-26.
16. Eisenberg N, Zhou Q, Spinrad TL., Valiente C, et al. Relations among positive parenting, children's effortful control, and externalizing problems: a three-wave longitudinal study. *Child Dev*, **2005**; 76: 1055–1071.
17. Milevsky A, Schlechter M, Netter S, Keehn D. Maternal and paternal parenting styles in adolescents: associations with self-esteem, depression and life-satisfaction. *J Child Fam Stud*, **2007**; 16: 39–47.
18. Ingram RE, Overbey T, Fortier M. Individual differences in dysfunctional automatic thinking and parental bonding: specificity of maternal care. *Pers Individ Dif*, **2001**; 30: 401-412.
19. Rikhye K, Tyrka A, Kelly MM, Gagne GG et al. Interplay between childhood maltreatment, parental bonding, and gender effects: Impact on quality of life. *Child Abuse Neg*, **2008**; 32: 19-34.
20. Tóth I, Gervai J. Szülői Bánásmód Kérdőív (H-PBI): A Parental Bonding Instrument (PBI) magyar változata. *Magyar Pszichológiai Szemle* **1999**; 54: 551-566
21. Sipos, K., Sipos, M. A State-Trait Anxiety Inventory (STAI) magyar változata. In: Mérei F, Szakács F. eds. *Pszichodiagnosztikai Vademecum* , I/2, Budapest - Nemzeti Tankönyvkiadó **1987**; 123-135.
22. Pikó B.: *Fiatalok pszichoszociális egészsége és rizikómagatartása a társas támogatás tükrében*. Budapest – Osiris Kiadó **2002**
23. Majtejevic M, Jovanovic D, Lazarevic Z. Functionality of Family Relationships and Parenting Style in Families of Adolescents with Substance Abuse Problems. *Procedia Soc Behav Sci*, **2014**; 128: 281-287.